

Enligt Europeiska gemenskapernas (EG) stiftelseurkund kan ett av en medlemsstat beviljat, eller från statsmedel på ett eller annat sätt beviljat stöd, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom favorisering av något företag eller någon bransch, inte tillämpas på den gemensamma marknaden till den del detta påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Som statligt stöd betraktas kontanta erlägganden eller bidrag från den offentliga sektorn eller övriga åtgärder från den offentliga maktens sida, vilka befrämjar stödtagarens ekonomiska situation. Inom EG företräder också kommunerna den offentliga makten.

Europeiska unionens kommission har till uppgift att tillsammans med medlemsstaterna följa upp de gällande stödsystemen. I fråga om nya stöd och stödformer som avses att ändras, gäller ett anmälningsförfarande: medlemsstaten bör underrätta kommissionen om sin plan angående beviljande eller ändrande av stödet. På basis av anmälan beslutar kommissionen om det planerade stödets tillämplighet för den gemensamma marknaden. En medlemsstat får inte bevilja stödet innan kommissionen har utfärdad sitt godkännande beslut.

På initiativ av revisionsverken i EU:s medlemsländer beslöt man att som en samfällad revision granska, huruvida medlemsstaterna meddelar de tilltänkta statliga stöden till EU:s kommission före deras beviljande, och huruvida de iakttar de villkor som uppställts för godkännbara stöd. Avsikten är att den gemensamma revisionsberättelsen skall fastslås år 2002. Den bygger på svar som fåtts på samfällda frågor - sist och slutligen är det bara fyra av medlemsländerna som deltar i revisionen.

I Finland ligger ansvaret för att underrätta Europeiska unionens kommission om stöden och deras kumulering på handels- och industriministeriet. Alla de myndigheter och samfund vilka beviljar statligt stöd, dvs. stöd ur offentliga medel, har ålagts förpliktelsen att meddela om sina underberedning varande stödprogram eller enskilda stödbeslut åt

handels- och industriministeriet. Ministeriet skall sörja för att anmälningarna vidarebefordras till kommissionen.

Med kumulerat stöd avses att flera än ett stöd beviljats för samma projekt. Ett stöd som beviljats åt en mottagare, och som understiger 100 000 euro under en tre års period, utgör ett s.k. de minimis-stöd. Om stödets kumulering och iakttagande av de minimis -avvikelseregeln har stadgats närmare med ett beslut från handels- och industriministeriet. En myndighet eller ett samfund som beviljar stöd som skall betraktas som statligt stöd, bör meddela om samtliga stödbeslut till företagsavdelningen vid den närings- och arbetskraftscentral (TE-central) i den region där projektet är avsett att genomföras. Anmälningsskyldigheten gäller alla dem som beviljar stöd.

Efter det att Finland anslutit sig till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) underrättade handels- och industriministeriet kommissionen om de dittills beviljade statliga stöden. Meddelandena har sedermera, efter Finlands anslutning till Europeiska Gemenskapen (EG) utgjort en del av de anmälningar om vilka stadgas i stiftelseurkunden. De har kompletterats på behörigt sätt. Numera inges årligen endast några få anmälningar till kommissionen.

Ett problem i uppföljningen av planerade, ofta enstaka stöd, är framför allt kommunerna. I statsrådets beslut om anmälan om beviljade statliga stöd har som anmälningsskyldiga särskilt nämnts kommunerna, ifall de bereder ett stödprogram eller enskilt stödbeslut som beviljas ur offentliga medel. Trots detta har av kommunerna ingetts endast några få anmälningar om planer på beviljande av offentligt stöd, under hela den tid anmälningsskyldigheten har varit gällande. Sammanställda officiella data om det, huruvida kommunerna har beviljat offentligt stöd eller inte, är inte för handen. Generellt anses att kommunerna åtminstone i viss utsträckning beviljar förmåner som kan betraktas som statligt stöd till företag inom sina områden. Å andra sidan anses, att de till sina stödeffekter ryms inom ramen för de minimis -avvikelseregeln. Då bryter men egentligen inte mot gemenskapens regelverk gällande beviljande av statligt stöd, utan endast mot en förvaltningsmässig regel, anmälningsskyldigheten.

Eftersom beslutsbehörigheten om stödets tillämplighet för den gemensamma marknaden ankommer på kommissionen, har handels- och industriministeriet i samband med revisionen meddelat, att ministeriet inte tar ställning till tillämpligheten för ett planerat stöd som omfattas av anmälningsskyldigheten. Också uppgiften att övervaka de av medlemsstaterna beviljade statliga stöden ankommer på basis av stiftelseurkunden - enligt ministeriets tolkning - enbart på kommissionen. Ministeriet ser inte som sin uppgift att särskilt övervaka hur anmälningarna görs. Ministeriet har däremot erinrat kommunerna om deras anmälningsskyldighet. Enligt handels- och industriministeriets mening innebär dess roll i ärenden gällande statliga stöd att koordinera och konsultera; ministeriet har således inte en roll som anknyter till laglighetsövervakningen av de stödprogram som beviljas av skilda nationella aktörer.

Handels- och industriministeriets inställning förefaller att harmoniera åtminstone med de synpunkter som har omfattats av motsvarande enheter i de medlemsstater som deltagit i den samfälliga revisionen.

Vid revisionen har inte noterats något särskilt att anmärka på skötseln av uppgifter med dessa innehåll. Inte heller har vid de granskade TE-centralerna observerats väsentliga brister i kumulerings- och de minimi -uppföljningen.

För stärkande av den inom EU rådande medvetenheten om Finlands tillförlitlighet borde handels- och industriministeriet emellertid effektivisera sin information till kommunerna om anmälningsskyldigheten.